

6. Кришталь С.М. Переклад семантично ускладнених дієслів з англійської мови українською. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Германістика та міжкультурна комунікація*. Вип. 2. Херсон, 2019. С. 103–108.
7. Кубрякова Е.С. Конверсия в современном английском языке. *Вестник ВГУ. Серия : Лингвистика и межкультурная коммуникация*. № 2. 2002. С. 33–37.
8. Малюга А.Ф. Найменування явищ природи у зіставному аспекті : монографія (Типологічні, зіставні, діяхронічні дослідження. Т. 9). Донецьк : ДонНУ, 2013. 246 с.
9. Пименова М.В. Семантика языковой ментальности и импликации. *Филологические науки*. 1999. № 4. С. 80–86.
10. MacMillan English Dictionary for Advanced Learners. 2nd ed. 2010. 1748 p.

УДК 82'42:[004.738:82-1/-9=112.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.14-1.26>

ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС В ЕПОХУ ДИГІТАЛІЗАЦІЇ: НІМЕЦЬКОМОВНІ ЛІТЕРАТУРНІ САЙТИ

LITERARY DISCOURSE IN THE AGE OF DIGITALIZATION: GERMAN LITERATURE WEBSITES

Літвінова М.М.,

orcid.org/0000-0002-4362-1822

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри германо-романської філології та перекладу

Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Стаття присвячена аналізу мультимедійного комунікативного середовища, німецькомовних літературних сайтів та порталів, що уможливають реалізацію мережових творів. Інтернет-середовище є одним із чинників генерування віртуального дискурсу та розвитку літературного процесу. Літературні сайти та портали розглядаються як невід'ємна частина творчого процесу генерації художніх текстів в реальності інформаційного суспільства. Особлива увага приділена уточненню змісту понять «дигітальна» та «мережева література», виявленню особливостей мережових творів, спричинених комунікативним середовищем. В інтернет-мережі представлена дигіталізована, дигітальна та мережева література. Перенесення на цифровій носій паперової версії творів надає можливість широкого доступу до дигіталізованої літератури на вебсайтах. Особливості дигітальних художніх текстів (мультилінійність, мультимодальність, інтерактивність, визначеність програмним кодом, гібридність, асистемність, мінливість текстових меж) зумовлені мультимедійними технологіями, що слугують формоутворюючим, естетичним принципом, і генерують нові форми художнього вираження в інтернет-просторі. Для виокремлення мережевої літератури за основу береться критерій комунікації між автором (авторами) та читачами через електронні засоби, в процесі якої відбувається створення або рецепція тексту. Серед особливостей мережових творів виокремлюються: колективність, анонімність автора; поліфункціональність читача; необмеженість версій тексту; відсутність цензурування; гіпертекстуальність; мультимедійність.

Реалізацію особливостей мережових творів забезпечують структурно-змістові характеристики сучасних німецькомовних літературних сайтів і наявний інструментарій. Існування художнього дискурсу на літературному сайті зумовлює технічний протокол, що забезпечує комунікацію в текстовому та мультимедійному форматі, та внутрішня політика сайту. Взаємодія користувачів (авторів та читачів) в інтерактивному віртуальному середовищі впливає на генерацію, існування та сприйняття мережових творів.

Ключові слова: художній текст, мультимедійні цифрові технології, дигітальна література, мережева література, німецькомовний літературний сайт, форум, літературний процес.

The article is devoted to the analysis of multimedia communication environment, German language literary websites and portals that allow the realization of networked writing. Literary websites and portals are seen as an integral part of the creative process of generating literary texts in the information society reality. Particular attention is paid to clarifying the content of the concepts of "digital" and "networked literature", to identifying the features of networked texts caused by the communicative environment. Digitalized, digital and networked texts are presented on the Internet.

Digitization of paper variant provides wide access to digitalized literature on websites. Peculiarities of digital literary texts (multilinearity, multimodality, interactivity, controllability with the computer code, hybridity, asymmetry, variability of text boundaries) are caused by multimedia technologies that serve as a formative, aesthetic principle, and generate new forms of artistic expression in the Internet space.

The communication criterion is taken as the basis for distinguishing networked literature between the author (authors) and the readers through electronic means, in the process of which the creation or reception of a text takes place. Structural and content characteristics of modern German language literary websites and portals, available range of tools provide

the implementation of peculiarities of networked texts: collectivity, anonymity of the author; multifunctionality of the reader; versions of the text unlimitedness; lack of censorship; hypertextuality; multimodality.

Literary websites have features of information and social networking websites. Internal website policy defines elitism / openness criteria for access to authors and readers; existence of pre-moderation, editorial board; restrictions on the number of publications; commercial interest (promotion of authors, paid literary seminars); measures to encourage authors (competitions, literary meetings with readers, providing reviews); volume of information component (current news on literary life, interviews with writers, critics, publishers); existence of joint projects (for authors, readers with authors); genre specialization or a wide range of genres; limitedness of language or multilingualism in given texts.

Key words: literary text, multimedia digital technologies, digital literature, networked literature, German language literary website, forum, literary process.

Постановка проблеми. Літературний процес кінця XX – початку XIX століть розвивається під впливом потужних технологічних чинників, з системною взаємодією з інтернет-середовищем. Стрімкий розвиток інтернет-комунікації в межах концепції Web 2.0 зумовлює створення мережі як колективного розуму. Сучасні дослідники відзначають серед перспективних теоретичних проблем в міждисциплінарній парадигмі дискурсивної лінгвістики, літературознавства, теорії комунікації, філософії, психології, соціології, віртуалістики вивчення впливу мультимедійного соціотехнічного середовища на генерацію нового дискурсу. Значна роль інтернет-середовища, як одного з чинників генерування віртуального дискурсу та розвитку літературного процесу, веде до появи нового феномену і вимагає всебічного аналізу й осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження літературних сайтів у вітчизняних та закордонних наукових розвідках викликані необхідністю відповісти на їх масштабне швидке генерування та зміни в мережі Інтернет. Функціонування україномовних літературних електронних видань та сайтів, їх роль у літературно-мистецькій комунікації для реалізації видавничого процесу проаналізовано у дослідженні І.І Капраль [2]. Л.В. Дербеньова досліджує можливості віртуального середовища для створення мережевої літератури на матеріалі російської та української інтернет-літератури [1]. У дисертаційній роботі Л.Р. Ким визначається роль літературних інтернет-спільнот, платформ і соціальних мереж в формуванні тенденцій мережевої літературної творчості в російськомовному сегменті Інтернету [3]. Гезіне Боескен аналізує структурні особливості німецьких літературних платформ, визначає критерії їх успішності [7]. Симоне Вінко розглядає літературні форуми, колаборативні проекти та літературні блоги як феномени літературного процесу в інтернет-мережі [12]. Томас Ернст розробляє проблему інтеракції автора та читача, зокрема питання авторства текстів, що створюються в проектах у межах літературних інтернет-спільнот [8].

Постановка завдання. Незважаючи на посилення інтересу науковців до особливостей інтернет-комунікації, специфіки генерування віртуального дискурсу, комплексної методики аналізу складного феномена немає, отже, актуальні емпіричні дослідження повинні створити підґрунтя для його осмислення. У межах статті бачиться доцільним уточнити зміст понять дигітальна та мережева література; виявити особливості мережевих творів, спричинені комунікативним середовищем; визначити структурно-змістові характеристики літературних сайтів і порталів, що уможливають генерацію, існування та сприйняття мережевих творів. Мета статті – проаналізувати німецькомовні літературні сайти та портали як невід’ємну частину творчого процесу генерації художніх текстів в новій соціальній реальності.

Виклад основного матеріалу. В німецьких літературознавчих роботах зустрічається велика кількість конкуруючих термінів *digitale*, *elektronische Literatur*, *Netzliteratur*, *Literatur im digitalen Format*. Незважаючи на це концептуальне розмаїття, існує принципова відмінність між двома основними напрямками: поділ на дигіталізовану (*digitalisierte Literatur*) та дигітальну літературу (*digitale Literatur*) [12].

Дигіталізовані літературні архіви містять художні твори, що представляють літературу минулих століть, яка перенесена на цифрові носії. Великі колекції текстів дають можливість знайомитися з німецькою літературою від початку до 20 століття на сайтах Projekt Gutenberg (проект існує з 1994 року, містить 36 000 книг), Zeno.org (з 2007 року, 2 432 книг), TextGridRepository (з 2011 року, книги 600 авторів). Різноманіття форматів цих текстів забезпечує широкий доступ читачів на численних вебсайтах. Особливістю дигіталізованої літератури є наявність паперових версій. До цього типу літератури належать також твори, які відповідно до сучасного маркетингового попиту одночасно виходять у паперовому та цифровому варіантах.

Дигітальна художня література, створена для читання на екрані комп’ютера, реалізує свою словесну, дискурсивну і концептуальну природу на

цифровому носії. Це художня література, структура, форма і значення якої визначаються цифровим контекстом, в якому вона створюється, і вимагають аналітичних підходів, релевантних її цифровому статусу. Мультимедійні технології слугують для дигітальної літератури формоутворюючим, естетичним принципом, що уможливує створення нових форм художнього вираження в інтернет-просторі [4]. Дигітальна література виникає та існує в цифровому форматі і представлена HTML- або XML-сторінками часто з інтегрованим Java (JavaScript)-кодом.

Домінантними рисами дигітальних текстів є мультилінійність, мультимодальність, інтерактивність, визначеність руху читача по тексту програмним кодом (автоматичне перегортання сторінок сайту, анімаційні, звукові ефекти), гібридність (наявність ознак різних жанрів в межах одного тексту), асистемність, мінливість текстових меж [11].

Відомий німецький медіа-дослідник Роберто Сімановські, засновник онлайн-журналу *dichtung-digital.org*, виокремлює інтерактивну літературу (Interfiction), мережеву літературу та гіпертекст [10, с. 18]. У гіпертекстовій літературі читач складає текст із фрагментів, які знаходить за посиланнями; в інтерактивній літературі, що межує з комп'ютерною грою, читач взаємодіє з текстом, може вибирати, пропонувати розвиток наративу (найвідоміший різновид – текстові ігри, «текстові квести»); в мережевій літературі читач взаємодіє з автором та іншими читачами.

Американський дослідник Скотт Реттберг, автор книги «Електронна література», яка отримала премію Н. Кетрін Гейлз в 2019 році, до нових жанрів відносить гіпертекстову художню літературу (hypertext fiction), інтерактивну художню літературу (interactive fiction) (та інші цифрові літературні твори, засновані на іграх), комбінаторну поезію (combinatory poetics), кінетичну та інтерактивну поезію (kinetic and interactive poetry) та мережеву літературу (networked writing) [9, с. 7].

Професор Віденського університету Норберт Бахлейтнер у своєму дослідженні «Formen digitaler Literatur 2.0» («Форми дигітальної літератури 2.0») визначає дигітальну літературу як тексти, що для свого створення, зберігання і розповсюдження вимагають використання мультимедійних цифрових технологій та існують майже виключно в інтернет-мережі [6]. Автор визнає складність окреслення чітких меж між окремими жанрами, проте пропонує виділяти: гіпертекст, мультимедійну поезію, штучно згенеровані тексти (з використанням програм пермутації текстових елементів, у сучасному стані – із мульти-

медійними генераторами, які поєднують текст, відео- та аудіоряд), текстові ігри та кодопоезію.

Дослідниця сучасної німецької літератури Сімонне Вінко зазначає необхідність розрізняти дигіталізовану (digitalisierte), дигітальну (digitale) та мережеву літературу (Netzliteratur) [12]. Одним з головних критеріїв для виокремлення мережевої літератури відомий автор Йоханнес Ауер у своїй роботі «7 тез про Мережеву літературу» («7 Thesen zur Netzliteratur») називає комунікацію між автором (авторами), читачами через електронні засоби, в процесі якої відбувається створення або рецепція тексту [5]. Мережева література в контексті нового типу міжособистісної комунікації представлена текстами на літературних сайтах, форумах, у Facebook, Twitter, Instagram, в авторських блогах. У мережах електронної комунікації сформувався мережевий «самвидав». Сайти з вільною публікацією використовуються як для промоції авторів для прямого продажу творів, так і для зв'язку авторів з читачами та колегами. Комунікація в мультимодальному середовищі з постійною реакцією читачів/рецензентів уможливує реалізацію літературних проєктів.

Літературні сайти є невіддільною частиною творчого процесу в новій соціальній реальності. Художні тексти генеруються авторами з різним досвідом і обсягом літературного доробку з використанням електронного пристрою з метою отримання рекомендацій з покращення стилю, залучення нових ідей, що можуть розглядатися як інтерактивні проєкти. З іншого боку, тексти можуть отримати фізичний носій, як часто це відбувається з популярними проєктами. Літературні платформи надають доступ до корпусу текстів користувачів, а також можливість коментувати твори інших користувачів та отримувати зворотній зв'язок з читачами. Кількість літературних сайтів для вільного спілкування авторів між собою і читачами постійно зростає. Такі популярні сайти, як Leselupe, Kurzgeschichten, Gedichte.com, за 10–12 років збільшили свою аудиторію до 37 000 користувачів, яких приваблює цікавий контент із понад 220 000 віршів, оповідань та інших літературних текстів. Німецькомовні сайти сфокусовані на різні цільові аудиторії за віком, статтю та іншими показниками, наприклад, «Graue Feder» орієнтується на запити літніх людей, «LizzyNet» містить контент, цікавий для дівчат. Літературні сайти можуть спеціалізуватися на текстах певного жанру – Gedichte, Märchenbasar, Kurzgeschichten, проте не завжди можна говорити про чіткий розподіл, і на сайті Poetry можна знайти рубрику Prosatexte.

На сайті Leselupe читач отримує детальну навігацію за 6 напрямками: Prosa-Geschichten (Erotische Geschichten; Erzählungen; Essays, Rezensionen, Kolumnen; Fantasy und Märchen; Fremdprachiges und MundArt; Horror und Psycho; Humor und Satire; Kindergeschichten; Krimis und Thriller; Kurzgeschichten; Kurzprosa; Science Fiction; Tagebuch); Lyrik – Gedichte; Schreibwerkstatt; Diskussionen; Verschiedenes; Anonymos.

Обов'язковим компонентом літературного сайту є форум, де в постах розміщуються ланцюжки літературних текстів: короткі оповідання, вірші, есе, романи, казки. Часто автори повідомляють читачів, що їх твір у процесі написання, від читачів очікується конструктивна критика та пропозиції для покращення якості тексту. Генерування кінцевої версії літературного тексту відбувається завдяки порадам та критиці читачів, і текст може мати декілька версій.

Літературні дискусії між читачами та автором відбуваються в коментарях. В коментарі до короткого оповідання «Heimfried – eine Mordgeschichte» («Геймфрід – історія вбивства») автора *rotkehlchen* користувач *SilberneDelfine*, що має 471 коментар на форумі і сам є автором 74 творів, загалом позитивно оцінюючи твір, висловлює свої сумніви щодо повільного темпу розповіді та фантастичності фіналу. *Hallo rotkehlchen, zunächst dachte ich: ein wenig zu lang, ein wenig zu ausschweifend, aber andererseits ist es plausibel, dass diese Geschichte in einer solchen Ausführlichkeit einem Kriminalbeamten erzählt wird. Die Story ist zudem originell aufgebaut vom Motiv her...*

Новачки у літературній справі, наприклад, *fmnarnia* з двома творами на форумі в рубриці *Erzählungen* на оповідання «Die Antwort auf alle Fragen» («Відповідь на всі питання») отримує достатньо детальні рецензії старожилів. *Wipfel* зі статусом *Häufig gelesener Autor* («популярний автор») виступає з зауваженнями до ідеї, сюжету, лексичного та граматичного оформлення літературного тексту.

Літературні проекти представлені на найстарішій платформі Usenet (User Network), що нагадує форуми та електронну пошту. В новинних групах повідомлення мають деревовидну структуру, користувачі можуть підписуватися на конкретні групи, спілкуватися та обмінюватися файлами. Повідомлення мають тему, що дає змогу в них орієнтуватися. Мережа Usenet виникла у доінтернетну епоху в 1979 році та була інструментом текстового спілкування через прямі модемні з'єднання, проте головним каналом завдяки якому спілкуються сучасні користувачі Usenet'a

є Інтернет. Спеціальний протокол Usenet'a NNTP (Network News Transfer Protocol) схожий за своєю внутрішньою будовою на протокол електронної пошти SMTP і підтримується поштовими клієнтами (Mozilla Thunderbird, Outlook Express, Sylpheed). Користувачі Інтернету можуть долучитися до текстових груп за допомогою сервісу Google Groups через web-інтерфейс. Літературна група *de.etc.schreiben* з підгрупами *lyrik*, *prosa*, *misc* сформувалася у 1999 році з групи *de.alt.geschichten*, коли обсяг текстових повідомлень став неосяжним.

Повідомлення користувачів містять критику, власні інтерпретації літературних текстів, пропозиції щодо продовження сюжету. Форма існування проекту зумовлена технічним протоколом, що забезпечує комунікацію в текстовому та мультимедійному форматах, та впливом модератора. Аудіоелементи, зображення, анімація може бути включена як у тексти, представлені на сайтах літературних спільнот, так і в пости форуму. Яскраво виражена інтерактивність проєктів має значний вплив на створення літературного тексту, формування його характеристик. Ці сайти перетворилися з часом в літературні клуби зі своєю системою цінностей і правилами.

Найвідоміші літературні сайти і платформи Німеччини (для спілкування професійних і починаючих письменників та читачів) представлені на стан 2019 року платформами *Montsegur*, *Deutsches Schriftstellerforum*, *42er Autoren*, *autorenforum.de*, *Wortkrieger*, *O livro Literaturforum*, *keinVerlag.de*, *Autorenforum von booklookerforum.de*, *Leselupe*, *literaturcafe.de*.

Montsegur – відомий німецькомовний сайт для спілкування професійних письменників з 2005 року, містить критику, презентації книг, поради літераторам, але не надає доступу до текстів. *Deutsches Schriftstellerforum* з 2006 року поєднує авторів та читачів, створюючи певне комунікативне середовище. Літературний портал має окремий розділ «Forum» (з правилами спілкування на форумі, порадами та корисними посиланнями для літераторів-початківців, інформацією про конкурси, розділами для публікації текстів та їх обговорення), «Werke» (бібліотеку вибраних творів авторів, що пишуть для порталу), «DSFopedia» (статті про різні аспекти письменницької праці, відкриті для створення учасниками форуму, що функціонують за принципом Вікіпедії), «Bibliothek» (особисті рекомендації учасників форуму, можливість на їх основі створити свою віртуальну книжкову полицю), «Autoren» (з профілями авторів та посиланнями на

їх тексти на сайті та надруковані книги в інтернет-магазинах в електронній та/чи паперовій версії).

Гасло форуму літературної спілки 42er Autoren *Keiner schreibt allein!* (Ніхто не пише наодинці!) підкреслює політику об'єднання, що зосереджена на підтримці нового покоління літераторів. Відкритий форум спілки є комунікативною платформою для всіх поціновувачів літератури. На закритому форумі з реєстрацією кожного тижня відбувається обговорення текстів членів форуму. Автори, що беруть участь в літературних конкурсах спілки, можуть отримати зворотній зв'язок від читачів, колег за цехом. Адміністрація форуму пропонує авторам три градації подання текстів на рецензію: Blindflug (сліпе рецензування), Welpenschutz (з наданням порад, без критичних зауважень в повному обсязі), Classic (чесна та повна критика членів спілки). На форумі членів спілки відбувається професійне спілкування, обговорюються спільні заходи.

Авторська та читацька спільнота на сайті keinVerlag.de нараховує 4.904 членів та містить 430.776 текстів. У 2003 році з'явився сайт спільноти під гаслом *Kein Verlag veröffentlicht Eure Texte* (Жодне видавництво не опублікує ваші твори). На сайті представлені декілька рубрик: Актуальні тексти: опубліковані, перероблені, прокомензовані; Аудіотексти; Тексти за темою, словом, жанром; Тексти іноземними мовами (двадцятьма мовами: англійською, китайською, російською, португальською і т. ін.); Проект (тексти за певною тематикою, максимальна кількість текстів від одного автора – 10, обсяг тексту – не більше 500 слів, термін подачі текстів обмежений); Короткий текст дня; Випадковий текст; Профілі авторів; Домашні сторінки творчих угруповань авторів. Доступність текстів до коментування створює певний комунікативний простір, що формує нову текстову реальність. Діалог автора з читачами направляє інтерпретацію тексту, надає багатоваріантності сюжету, спонукає до створення інших версій твору, багатозначності тексту.

У німецькомовному інтернет-просторі виокремлюються літературні сайти, що поєднують

авторів за жанрами, надають інструменти для ефективного спілкування, включно з анонсами літературних творів, проте не містять повних текстів. tintenzirkel.de, онлайн-група для авторів фентезі, фантастики та Science Fiction. krimiautoren.at (Plattform der österreichischen Krimischriftstellerinnen und -schriftsteller) поєднує спільноту більше 100 австрійських авторів в жанрі детективу, трилера та саспенс.

Висновки. Літературні сайти мають ознаки інформаційних та сайтів соціальних мереж. Внутрішня політика сайту визначає критерії доступу за принципом елітарності/відкритості для авторів та членів (дописувачів); наявність премодерації, редколегії; обмеження за кількістю публікацій; комерційним інтересом (промоція авторів, платні літературні семінари); заходами заохочення авторів (конкурси, творчі зустрічі з читачами, надання рецензій); обсягом інформаційної складової (актуальні новини літературного життя, інтерв'ю з письменниками, критиками, видавцями); наявністю спільних проектів (авторів, читачів з авторами); жанрову спеціалізацію або широкий спектр жанрів; обмеженість за мовою наданих текстів або багатомовність. Літературні портали (наприклад, literaturcafe.de) пропонують посилання на свої подкасти з відео- та аудіоматеріалами на застосунках Apple (iTunes, Spotify); свій електронний журнал; інтернет-магазин.

Цей інструментарій літературних сайтів та порталів уможливорює реалізацію особливостей мережевої творчості: автор – колективний, анонімний; читач – водночас автор, критик і рецензент (часто анонімний); необмеженість змін тексту, версій тексту; відсутність цензурування (велика кількість аматорських текстів, розквіт маргінальних жанрів); відсутність проблеми видання творів; гіпертекстуальність; мультимедійність; активне читання як колективна практика. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у необхідності аналізу особливостей мовного прояву інтеракції між автором та читачем в межах літературних сайтів, що здійснює значний вплив на розвиток та зміни літературного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дербеньова Л.В. Літературний комп'ютерний феномен у комунікативно-мережевій культурній парадигмі. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*. 2013. Вип. 76 (№ 9). С. 151–152.
2. Капраль І.І. Електронні медіа як складова літературного процесу (на прикладі найпопулярніших сучасних українських літературних сайтів). *Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації*. 2015. № 1. С. 30–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzck_2015_1_6 (дата звернення: 29.01.2020).
3. Ким Л.Р. Сетевая литература: теоретические аспекты изучения : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.01.08 – «Теория литературы. Текстология» ; МГУ им. М.В. Ломоносова. Москва, 2018. 23 с. URL: <https://www.dissercat.com/content/setevaya-literatura-teoreticheskie-aspekty-izucheniya> (дата звернення: 28.01.2020).

4. Шмидт Е. Буквальная (не)движимость. Дигитальная поэзия в РуЛиНете. *Russian Literature LVII*. 2005. Vol. 57. Issues 3–4. P. 423–440.
5. Auer J. 7 Thesen zur Netzliteratur. *Elektronische Literatur* / Timo Kozlowski, Oliver Jahraus (Hgg.). Bamberg : Universität Bamberg. URL: <https://www.netzliteratur.net/thesen.htm> (дата звернення: 6.02.2020).
6. Bachleitner N. Formen digitaler Literatur 2.0 URL: <https://netzliteratur.net/bachleitner/index.html> (дата звернення: 8.02.2020).
7. Boesken G. Literaturplattformen. Literatur und Digitalisierung / Chr. Grond-Rigler, W. Straub (Ed.). De Gruyter. S. 21–42.
8. Ernst T. Wem gehören Autor-Leser-Texte? Das geistige Eigentum, netzliterarische Standards, die Twitteratur von @tiny_tales und das Online-Schreibprojekt morgen-mehr.de von Tilman Rammstedt. *Lesen X.0: Rezeptionsprozesse in der digitalen Gegenwart. digilit – Literatur und Literaturvermittlung im Zeitalter der Digitalisierung* / S. Böck, J. Ingelmann, K. Matuszkiewicz, & F. Schruhl (Hgg.). Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht. Bd. 1. S. 145–170.
9. Rettberg S. Electronic literature. Cambridge, UK; Medford, MA : Polity Press. 240 p.
10. Simanowski R. Digital art and meaning: reading kinetic poetry, text machines, mapping art, and interactive installations. *Electronic mediations*. Minneapolis : University of Minnesota Press. Vol. 35. 291 p.
11. Simanowski R. Interfiction. Vom Schreiben im Netz. Frankfurt/Main : Suhrkamp. 198 p.
12. Winko S. Literatur und Literaturwissenschaft im digitalen Zeitalter. Ein Überblick. *Der Deutschunterricht*. LXVIII/5. S. 2–13. URL: <https://fd.phwa.ch/wordpress/wp-content/uploads/2014/10/Winko-Literatur-im-digitalen-Zeitalter.pdf> (дата звернення: 8.02.2020).

УДК 81'42. 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.14-1.27>

СТИЛЬОВА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ФЕНТЕЗІЙНОГО ТЕКСТУ «ГАРРІ ПОТТЕР»

THE STYLE CHARACTERISTICS OF THE ENGLISH FANTASY TEXT “HARRY POTTER”

Марчук О.В.,

orcid.org/0000-0002-9216-244X

кандидат філологічних наук,

асистент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Індивідуальний стиль письменника маркується своєю унікальністю, але очевидно, що сучасні автори, працюючи з фентезійними світами, прагнуть привернути увагу читача, використовують власний лексикон як потужний лексичний матеріал і когорту стилістичних засобів і прийомів. У статті досліджується проблема використання стилістичної палітри зображально-виразових лексичних засобів у тексті англійськомовного фентезі (ТАФ) «Гаррі Поттер». Актуальність обраної проблеми полягає в тому, що стилістичні засоби та виражальні прийоми є важливими у вивченні лексичного складу мови художнього нарративу. Завдання статті – визначити потенціал і домінування стилістичних засобів і виражальних прийомів у ТАФ «Гаррі Поттер», а також їхній емоційний, оцінний, експресивний потенціал.

Стилістичні засоби та виражальні прийоми стали інструментом конструювання каркасу й унікального стилю ТАФ Дж. К. Ролінг. Це дало змогу читачам побудувати великий і детальний альтернативний світ у своїй свідомості, використовуючи комбінацію загальних знань та інформації, наданої текстами.

Дж. К. Ролінг подала читачеві новий, захопливий і повністю продуманий нарратив, використовуючи різноманітні стилістичні засоби й виражальні прийоми. Цей процес зумовлений позамовними факторами, які впливають на людину у сучасному світі, зокрема популярністю досліджуваного твору. Під час побудови фентезійного світу «Гаррі Поттер» Дж. К. Ролінг активно застосовує метафору, порівняння, метонімію, гіперболу, оцінні та образні епітети. Усі ці стилістичні засоби та виражальні прийоми мають на меті якомога яскравіше зобразити дії та роздуми персонажів, панорамно відтворити різні межі реального й ірреального, а також активізувати уяву читача.

Ключові слова: текст англійськомовного фентезі, стилістичні засоби, виразові прийоми, індивідуально авторський стиль, реальне, ірреальне.

The writer's individual style is marked by its uniqueness, but it is obvious that modern authors, working with fantasy worlds, seek to attract the reader's attention, use their own lexicon as a powerful lexical material and a cohort of stylistic devices and techniques. The article focuses on the problem of using the stylistic pallet of visual-expressive lexical means in the English fantasy text "Harry Potter". The topicality of the chosen problem is that the visual-expressive lexical means